

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.258/2014/4. szám

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Nagy S. Tibor Ügyvédi Iroda (ügyintéző: Dr. Nagy S. Tibor ügyvéd; címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű és II. rendű felperes neve (címe) II. rendű felpereseknek - a Dr. Szeszák Gyula ügyvéd (címe) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indított perében a Debreceni Törvényszék 10.P.21.360/2013/7. számú ítélete ellen az alperes részéről 8. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő:

í t é l e t e t:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg a felpereseknek együttesen 5 000 (ötezer) Ft másodfokú perköltséget, az államnak pedig, az illetékügyben eljáró hatóság külön felhívására 96 000 (kilencvenhatezer) Ft fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s:

Az I. rendű felperes a II. rendű felperes édesapja; **"H" Bt.** néven libatartással foglalkozó családi vállalkozást működtetnek.

Az I. rendű felperes és az alperes között közös tulajdon megszüntetése iránt per volt folyamatban, amely az alperesre kedvezőtlen eredménnyel zárult; erre is figyelemmel a peres felek közötti viszony megromlott.

A II. rendű felperes a **"H"**i Önkormányzat által üzemeltetett közszolgálati televízió riportere és műsorvezetője, illetőleg a **X - "H"** 30 km-es körzetében sugárzó - rádió műsorvezetője, emellett nagyobb helyi rendezvényeken is szokott konferálni.

1./ Az alperes 2008 februárjában a **"H"**i Televízió által **M. J-sal** készített riportban azt állította, hogy *„pontosan olyan ember maga [M. J.], megmondom egyértelműen, őszintén, olyan ember, mint I.rendű felperes neve, a libás, idefigyeljen, hogy már nem tudom, '95 óta vagyok véle perben, idefigyeljen, a rohadt legelőért, és hazudik az is lípten-nyomon. Osztatlan közösnek mondja ki [a legelőt], de felvett rá 32 600 000 jelzálogot. (...) Ilyen*

szemét emberek vannak"; az alperes a „hazug” és „szemét” jelzők használatával megsértette az I. rendű felperes becsületét.

2./ Az alperes 2008 őszén meglátogatta a II. rendű felperes apósát, **T. I-t**; arra hivatkozva, hogy **T. I-t** *„meg akarja védeni az ilyen embertől és családjától [a felperesektől] (...), mert addig kell őket [T. I. lányát és a II. rendű felperest] szétválasztani, amíg nem késő”*. Azt állította, hogy *„elrabolták tőle azt a területet, amit S. G-től cserélt”*. Felmutatott egy tulajdoni lapot, amelyen 20 000 000 Ft összegű jelzálogjog volt bejegyezve a felperesek ingatlanára. Ezzel azt szerette volna igazolni, hogy a felperesek *„nyakig el vannak adósodva, tartoznak fűnek-fának.”* Azt állította, hogy a felperesek *„elcsaltak tőle egy nagyobb területet, becsapták. S. G-t akitől ő a legelőt cserélte, éveken keresztül fizetés nélkül dolgoztatták, étlen-szomjan volt kint a tanyájukon. Mentális problémái vannak az egész családnak, ezek nem normálisak. Az [II. rendű felperes] anyja is azért akasztotta fel magát, mert neki mentális problémái voltak.”* Azt állította továbbá, hogy a II. rendű felperes egy *„hozományvadász”* és a **T. I. lányát is tetteleg bántalmazza, amit az egész munkaügyi központ hall.**

Az alperes e valótlan kijelentéseivel megsértette a felperesek jóhírnevét.

4./ Az alperes 2011 nyarán a **T. I.** által üzemeltetett, a **"H"**, szám alatti virágüzlet előtt az ott dolgozó **Z, A-néval** folytatott beszélgetés során azt mondta, hogy *„az idősebbik I.rendű felperes neve egy szemétláda, mert a jó földet elvette tőle. (...) De ő nem hagyja ezt annyiban. Ezek ki akarják semmizni, de ő ezt nem fogja hagyni.”* Az alperes a *„szemétláda”* jelző használatával megsértette az I. rendű felperes becsületét, azon valótlan tényállításával pedig, miszerint az I. rendű felperes elvette tőle a jó földet, megsértette az I. rendű felperes jóhírnevét.

5./ Az alperes 2013 nyarán egy **T. I.** által ugyancsak **"H"**on üzemeltetett másik virágüzletében az ott jelenlévő **T. I-nek** - egyebek mellett -előadta, hogy a felperesek *„elkezdtek vágni az ő legelőjét és össze is szólalkoztak. Most is hazudtak, ezt S. G. is tudja tanúsítani. Ő is tudja tanúsítani, hogy őt átverték, a munkáját sohasem fizették ki és a bérleti díjat sem rendezték. Ezek nem változtak azóta semmit, sőt még csak rosszabbak lettek. Nagyon vigyázzon I.rendű felperessel, mert ez egy hozományvadász, csak a pénzét akarja.”*

Az alperes annak a valótlan ténynek az állításával, amely szerint a II. rendű felperes egy *„hozományvadász”,* aki csak az apósa, **T. I.** pénzét akarja, megsértette a II. rendű felperes jóhírnevét.

6./ Az alperes 2013. június 17. napján a II. rendű felperest *„te kis takony”, „mocskos”, „féreg”, „gusztustalan alak”, „bűdös szlovák”, „hazug”* jelzőkkel illette; vele szemben a..... Megyei Kormányhivatal **"H"**i Járási Hivatala becsületsértés szabálysértése miatt 6 000 Ft pénzbírságot szabott ki.

Az alperes az idézett jelzők használatával megsértette a II. rendű felperes becsületét és az emberi méltóságát.

A felperesek keresetükben a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 84. §-a (1) bekezdésének b) és e) pontjai alapján az alperes

jó hírnevük, becsületük és emberi méltóságuk megsértésétől való eltiltását, illetőleg az I. rendű felperes vonatkozásában 500 000 Ft, a II. rendű felperes tekintetében pedig 1 000 000 Ft nem vagyoni kártérítés, valamint perköltségük megfizetésére kötelezését kérték.

Az I. rendű felperes az őt ért nem vagyoni hátrányok között kiemelte, hogy libatartással foglalkozik, ezért rá nagyon rossz fényt vet, s üzleti pozícióját is gyengíti, hogy az alperes lejárattja őt és azt állítja róla, hogy el van adósodva.

A II. rendű felperes az immateriális sérelmek körében arra hivatkozott, hogy őt az alperes az apósa előtt lejáratta, „alig bírta visszanyerni a bizalmát”, továbbá helyi televíziós- és rádiós műsorvezetőként, ha hiteltelenné válik a nézői, hallgatói előtt, akkor nem fogják nézni, illetve hallgatni a műsorait és a munkaadói is juthatnak arra a következtetésre, hogy emiatt nincs rá szükség. Egyéb közösségi rendezvényeken is szokott konferálni, ám ha rossz hírért keltik, akkor ezek a megbízásai is elapadhatnak.

Az alperes a kereset elutasítását és a felperesek perköltségben történő marasztalását indítványozta.

Érdemi ellenkérelmében az 1. pont alatt megjelölt riport kapcsán elismerte, hogy az ott elhangzó kijelentéseket ő mondta, azonban azt állította, hogy azokat **M. J.**-ra értette; a felperesek által hivatkozott többi személyiségi jogot sértő kijelentés elhangzását tagadta.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest eltiltotta az I. és II. rendű felperesek jó hírnevének, becsületének és emberi méltóságának a jövőbeli megsértésétől. Kötelezte az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg az I. rendű felperesnek 200 000 Ft kártérítést és 40 000 Ft perköltséget, a II. rendű felperesnek pedig 300 000 Ft kártérítést és 50 000 Ft perköltséget. Ezt meghaladóan a felperesek keresetét elutasította. Kötelezte az alperest, hogy térítsen meg az államnak 90 000 Ft kereseti illetéket.

Indokolásában a Ptk. 75. §-ának (1) bekezdését, 76. §-át, 78. §-át, 84. §-a (1) bekezdésének b) és e) pontjait, valamint a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 164. §-ának (1) bekezdését felhívva megállapította, hogy az alperes a felperesekre vonatkozó kijelentéseivel megsértette a felperesek jó hírnevét, becsületét és emberi méltóságát. Azok elterjedtek "**H**"-on és ezzel a felperesek társadalmi megítélését - különösen a nyilvánosság előtt rendszeresen szerepet vállaló II. rendű felperese esetében - rontották.

A pertárgyértéket az I. rendű felperes vonatkozásában 600 000 Ft-ban, a II. rendű felperes esetében 1 000 000 Ft-ban állapította meg; a perköltségviselésre vonatkozó döntését a Pp. 81. §-ának (2) bekezdésére, illetőleg az I. rendű felperes esetében a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) bekezdésére, a II. rendű felperes tekintetében pedig ugyanezen rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontjára alapította. A felpereseket az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 62. §-ának (2) bekezdése alapján mentesítette a pervesztességükre eső illeték megfizetése alól, az alperest pedig a pervesztességére eső mértékű kereseti illeték, valamint a felperesek jogi képviselétével kapcsolatban felmerült ügyvédi munkadíj megfizetésére kötelezte.

A törvényszék ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatását, a felperesek keresetének az elutasítását és felperesek első- és másodfokú perköltségében való marasztalását kérte.

Kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete azért jogszabálysértő, mert a törvényszék nem részletezi, hogy a felpereseket egyenként és együttesen milyen összegű vagyoni és nem vagyoni kár érte.

Hangsúlyozta, hogy a kijelentések többsége objektíve alkalmatlan volt a felperesek társadalmi megbecsülésének a csorbítására, s az állított „környezeti hatás” kiváltására, hacsak ők maguk nem híresztelték, hogy milyen szóbeli sérelem érte őket.

Hangsúlyozta, hogy a televíziós riportban elmondottakat **M. J.**-nak címezte; a neki tulajdonított kijelentések közül a „jelzők” egyébként is csak becsületsértést valósíthattak meg, azok nem minősülnek rágalmazó tényállításoknak. A virágüzletben csak **T. I.** volt jelen, a lánya nem; ott csak a tulajdoni lapot mutatta fel, az ítéletben megjelölt kijelentések nem hangzottak el. Ezzel kapcsolatban aggályosnak tartotta, hogy vele perben, illetve haragban lévő személyek pusztán állításai alapján szóbeli sérelemkeltés miatt marasztalta el a bíróság. Az ítélet szerint **Z. A-né** előtt négy szemközt hangoztatta a véleményét az I. rendű felperesről; álláspontja szerint kérdéses, hogy azok (közvetett) becsületsértés megállapítására alkalmasak-e. A helyszín megállapítása is pontosítást igényel, mert az I. rendű felperes azt állította, hogy a beszélgetésre a **„B”** utcai boltjában került sor. Hangsúlyozta, hogy akkor nem az I. rendű felperesre, hanem a vejére, **T.J-re** panaszkodott. A szabálysértési eljárásban született határozat ellen rossz egészsége, illetve lelkiállapota miatt nem fellebbezett.

Megjegyezte, hogy a törvényszék álláspontja szerint a II. rendű felperest „hazug” jelzőkkel illette. „Hazug csak valótlan tény állítása lehet. Kifejezések használata lehet sértő, de nem minősíthető hazugnak.”

Álláspontja szerint a megítélt nem vagyoni kártérítés eltúlzott, az elsőfokú bíróságnak vizsgálnia kellett volna a közérdekű bíróság kiszabásának a lehetőségét, valamint a Ptk. 339. §-ának (2) bekezdésében foglaltak alkalmazhatóságát (a részbeni mentesítés lehetőségét) is.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását indítványozták azzal, hogy őket képviselő ügyvédi iroda általános forgalmi adó fizetésére nem köteles.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja szerint tárgyaláson kívül bírálta el és azt a rendelkező részben írt mértékben nem találta alaposnak.

A Ptk. 75. §-a szerint a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 76. §-a értelmében a személyhez fűződő jogok sérelmét jelenti különösen a becsület és az emberi méltóság sérelme.

A Ptk. 78. §-ának (2) bekezdése szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényről állít, híresztel, vagy való tényről hamis színben tüntet fel.

Minden más alapvető jog határai - ekként a véleménynyilvánítás szabadságáé is - csak az emberi méltósághoz, „a jogok forrásához” /23/1990. (X. 31.) AB határozat/, „a személyiségi jogok anyajogához” /8/1990. (IV. 23.) AB határozat/ képest vonhatók meg.

Az emberi méltóság az adott személy oldaláról közelítve egyfajta jogos elvárásként fogható fel, hogy őt a társadalomban kialakult érintkezési normáknak megfelelően kezeljék, mégpedig legalább olyan szinten, amely megfelel ezen érintkezési normák minimumszintjének.

„A becsület a személy társadalmi értékelését, megbecsülését, egyéni értékeinek az elismerését jelenti.” /Törő Károly: Személyiségvédelem a polgári jogban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1979, 352. o./

A véleménynyilvánítás során a társadalmi elvárásoknak azok a minimális feltételei, amelyek bárki számára egyértelműen felismerhetőek. Amennyiben ezen feltételek túllépésére kerül sor, az már nem felel meg a szabad véleménynyilvánítás társadalmi rendeltetésének és jogsértést valósít meg.

Annak eldöntésénél, hogy valamely közlés avagy annak kifejezőmódja személyiségi jogot sértő-e, nem a felperes(ek) egyéni érzékenysége, szubjektív értékítélete a mérvadó, hanem - a Kúria jogelődjeként eljáró Legfelsőbb Bíróság PK 12. számú állásfoglalásában írtakat analógia útján alkalmazva - a sérelmezett közlést a maga egészében, az összetartozó részeket összefüggéseiben értékelve annak van elsődleges jelentősége, hogy az inkriminált közlés vagy kifejezésének a módja a társadalomban kialakult közfelfogás szerint alkalmas-e a becsület avagy az emberi méltóság megsértésére. (A Bírósági Határozatok tárában BH1993. 89. és BH 2003. 407. szám alatt közzétett eseti döntések.)

„Becsületsértő a személyiséget érintő közlés (közlést kifejező magatartás) - tartalmára és tartalmának a valóságára tekintet nélkül - ha aránytalanul túlzó, indokolatlanul bántó, lealázó, lekicsinylő, lealacsonyító.” (Törő Károly: i. m. 421. oldal)

Az elsőfokú bíróság kellő mélységű bizonyítási eljárást lefolytatva a tényállást a jogvita elbíráláshoz szükséges mértékben feltárta, az csupán kis mértékben - a sérelmesnek tartott közlések szövegezésbeli pontosítása és a megsértett személyiségi jog közlésenkénti megnevezése miatt - szorult korrigálásra, illetőleg a jogi indokolás részben kiegészítésre.

E körben az ítéletábra a sérelmezett közlések vonatkozásában az első fokú ítéletben írt és a fellebbezésben is átvett számozást követve az alábbiakat rögzíti.

Az 1. pontban hivatkozott televíziós riportban az alperes az I. rendű felperest - **M. J.**hoz hasonlítva - „lípten-nyomon hazudónak” és „szemét” embernek nevezte, amely véleménynyilvánításnak minősül, s indokolatlanul bántó volta okán sérti az I. rendű felperes becsületét.

Az ítéletábra megjegyzi, hogy a riportban az alperes az I. rendű felperest nem nevezte eladósodottnak, pusztán azt állította, hogy a legelőt „osztatlan közösnek mondja ki, de felvett rá 32 600 000 Ft jelzalogot”. Ez a tényállítás nem tekinthető jóhírnevet sértő valótlan tényállításnak, azt ugyanis az I. rendű felperes is elismerte, hogy az ingatlanra 29 000 000 - 30 000 000 Ft erejéig keretbiztosítéki jelzalogjog került bejegyzésre (4. sorszámú jkv. 8. oldal 2. bekezdése).

Az a 2. pontban rögzített közlés - amely szerint a felperesek „nyakig el vannak adósodva, tartoznak fűnek-fának” - valótlan tényállításnak tekintendő és sérti a felperesek jóhírnevét. Habár az eladósodott kifejezés azt jelenti, hogy valaki „adósságai miatt anyagilag súlyos helyzetbe jut” /Juhász József és társai (szerk.): Magyar Értelmező Kéziszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest, 2001, 268. o./, azonban egy bejegyzett keretbiztosítéki jelzálogjogból ez a logikai következtetés - a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint - nem vonható le, amit a II. rendű felperes apósának, **T. I-nek** a tanúvallomása is alátámaszt, miszerint a II. rendű felperes még egyszer sem ment oda hozzá kölcsönkérni (6. sorszámú jkv. 8. oldal 5. bekezdése).

Ugyancsak valótlan, a felperesek jóhírnevét sértő tényállításnak minősül azon alperesi állítás is, amely szerint a felperesek „elraboltak”, „elcsaltak” tőle egy nagyobb területet”; egy ingatlanon fennállt közös tulajdon perbeli megszüntetése, s a korábban az alperes által használt terület I. rendű felperes tulajdonába adása az alperes szubjektív érzete szerint lehet kedvezőtlen döntés, de a bíróság ilyen tartalmú döntése nem tekinthető „elcsalásnak” vagy a föld „elrablásának”.

Valótlan, az I. rendű felperes jóhírnevét sértő tényállításnak tekintendő az a kijelentés is, amely szerint a felperesek **S. G.-t** „*éveken keresztül fizetés nélkül dolgoztatták, étlen-szomjan volt kint a tanyájukon*”, s hogy „*őt átverték, a munkáját sohasem fizették ki és a bérleti díjat sem rendezték.*” **S. G.** tanú vallomásában ugyanis arról számolt be, hogy közte és az I. rendű felperes között azért támadt anyagi vita, mert **S. G.** állítása szerint az I. rendű felperes a tulajdoni illetősége után nem fizette meg a haszonbérleti díjat, a bíróság viszont úgy találta, hogy igen. (7. sorszámú jkv. 8. oldal 1. bekezdése)

Az alperes azon közlése, amely szerint „*mentális problémái vannak az egész családnak, ezek nem normálisak. Az [II. rendű felperes] anyja is azért akasztotta fel magát, mert neki mentális problémái voltak*” bizonyítottsága hiányában, s szövegösszefüggésében értékelve valótlan, a felperesek jóhírnevét sértő tényállításnak minősül, ahogy az a közlés is, amely szerint a II. rendű felperes egy „hozományvadász” és a **T. I.** lányát tetteleg bántalmazza.

A hozományvadász hozományért nősülő férfit jelent /Juhász József és társai (szerk.): i. m. 563. oldal/, ugyanakkor **T. I.** tanú vallomásában ezt cáfolva megjegyezte, hogy „jelenleg nem megy olyan jól a virágüzlet, hogy olyan nagy hozományvadászatra adhatná a fejét a II. rendű felperes.” (6. sorszámú jkv. 9. oldal 3. bekezdése)

Miután **Sz-né T. J.** tanú vallomása szerint (6. sorszámú jkv. 5. oldal 4. bekezdése) a II. rendű felperes őt nem bántalmazta, ezért ez az alperesi állítás is valótlannak bizonyult.

A 4. pontban részletezett közlések elhangzásának tényét **Z. A.** tanú vallomása bizonyította (6. sorszámú jkv. 4. oldal 1. és 3. bekezdései).

Azon alperesi állítás, amely szerint az I. rendű felperes „személtáda”, indokolatlanul bántó voltára tekintettel az I. rendű felperes becsületét sértő kijelentés.

A 2. és 5. pontokban idézett azon tényállításokkal kapcsolatban, amely szerint az I. rendű felperes az alperes „jó földjét elvette”, „elcsalta”, az ítélet tábla rögzíti, hogy egy ingatlanon fennállt közös tulajdon perbeli megszüntetése, s a korábban az alperes által használt terület I. rendű felperes tulajdonába adása az alperes szubjektív érzete szerint lehet kedvezőtlen döntés, de az nem tekinthető sem „elcsalásnak”, sem pedig „a jó föld elvételének.”

A „hozományvadász” jelzővel kapcsolatban a 2. pontban kifejtettek irányadóak.

Az ítélet tábla mellőzi az első fokú ítélet indokolásának 5. pontjából azt a kitétel, amely szerint az alperes azt állította volna, hogy a felperesek „gazemberek”. Ezt **T. I.** tanú

állította a vallomásában (6. sorszámú jkv. 9. oldal 2. bekezdése), azonban e kijelentésre a felperesek nem terjesztették ki a keresetüket, a keresetlevélben, valamint a 2013. november 25-én tartott tárgyaláson történ keresetpontosításban pedig ez a fordulat nem szerepel.

A 6. pontban rögzített „*te kis takony*”, „*mocskos*”, „*féreg*”, „*gusztustalan alak*”, „*bűdös szlovák*” kijelentésekkel az alperes az I. rendű felperes emberi méltóságát, a „*hazug*” kifejezés használatával pedig a becsületét sértette meg.

Az ítélet tábla a fellebbezésben írtakkal kapcsolatban, amely szerint az alperes **Z. A-né** előtt négy szemközt hangoztatta a véleményét az I. rendű felperesről, így „kérdéses, hogy (közvetett) becsületsértés megállapítására alkalmasak-e” megjegyzi, hogy a becsület megsértésének a megvalósulása szempontjából irreleváns, hogy a jogsértő közlés négy szemközt hangzik el; a Ptk. 75. §-ának első mondatában rögzítettek szerint ugyanis a személyiségi jogi jogviszony abszolút szerkezetű jogviszony, s e normában írtak minden véleményt, állítást megfogalmazó személyt arra köteleznek, hogy véleményét, állítását, bírálatát, kritikáját - még négy szemközt is - személyhez fűződő jogsérelem megvalósítása nélkül fejtse ki.

A törvényszék helyesen döntött tehát akkor, amikor az alperes által elkövetett - a fentiek szerint pontosított - személyiségi jogi jogsértés tényére tekintettel az alperest a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írtak szerint eltiltotta a felperesek jóhírnevének, emberi méltóságának és becsületének a jövőbeli megsértésétől.

A felperesek nem vagyoni kártérítés iránti igényével kapcsolatban az ítélet tábla kiemeli, hogy a Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontján keresztül érvényesülő, a Ptk. 355. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért felelős személy köteles az eredeti állapotot helyreállítani, ha pedig az nem lehetséges, vagy a károsult azt alapos okból nem kívánja, köteles a károsult vagyoni és nem vagyoni kárát megtéríteni.

A nem vagyoni kártérítés megítéléséhez önmagában nem elégséges a személyhez fűződő jog megsértése; ez csak a személyiségvédelem körében igényelhető egyes objektív szankciók alkalmazásához, illetve a szubjektív szankciók körében a kártérítés feltételei közül a jogellenes magatartás bizonyításához elegendő. Akit személyhez fűződő jogában megsértenek, akkor követelhet nem vagyoni kártérítést, ha bizonyítja, hogy olyan nem vagyoni hátrány érte, amelynek csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez indokolt az objektív szankciók alkalmazásán túl a nem vagyoni kárpótlás megállapítása. (A Bírósági Határozatok tárában BH 2000. 207. sorszám és BH 2001. 12. sorszám alatt publikált eseti döntések.)

A Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítani, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Ennek megfelelően a felpereseket terhelte annak a bizonyítása, hogy az alperes jogellenes magatartással okozati összefüggésben őket olyan hátrány érte, amely nem vagyoni kártérítéssel kompenzálható azzal, hogy a kár (nem vagyoni hátrány) bekövetkezését esetenként a Pp. 163. §-a (3) bekezdésének első mondata alapján köztudomású tényként is meg lehet állapítani.

Köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható, hogy az I. rendű felperes, mint egy kisebb lélekszámú településen libatartással foglalkozó személy megítélését hátrányosan érinti, ha azt állítják róla, hogy hazudik, illetőleg hogy nyakig el van adósodva.

A II. rendű felperes esetében - leendő apósa bizalmának elvesztése miatti félelemérzetben manifesztálódva - köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható immateriális sérelmet okoz, ha a leendő apósa előtt hozományvadásznak nevezik és azt állítják róla, hogy a családjában mentális problémák vannak, emiatt az édesanyja öngyilkos lett, ő pedig bántalmazza a leendő feleségét.

Minthogy a II. rendű felperes a hajdúnánási médiumokból (a helyi televízióból, rádióból), illetőleg a helyi rendezvényekről is ismert ember, így a fentebb idézett kijelentések nála a munkahelye, valamint megbízásai elvesztése miatti félelemérzetben manifesztálódó, köztudomású tényként bizonyítottanak elfogadható immateriális sérelmet is okoztak.

Az elsőfokú bíróság által az I. rendű felperes részére megítélt 200 000 Ft és a II. rendű felperesnek megítélt 300 000 Ft nem vagyoni kártérítés szükséges, egyben elégséges mértékű a felpereseket ért immateriális hátrányok kompenzálásához, az nem tekinthető eltúlzottnak a hasonló tényállású ügyben megítélt nem vagyoni kártérítési összegekhez képest sem.

Ennek alátámasztására az ítéletábra felhívja a Pécsi Ítéletábrának a Bírósági Döntések Tárában BDT2007. 1566. szám alatt közzétett eseti döntését, amelyben az ítéletábra egy szépségverseny résztvevőjének, akiről az alperesi újságíró egy rendőrségi közlemény szövegét átvéve, ám azon túlterjeszkedve azt állította, hogy a versenyen álnevet használt 100 000 Ft, a BDT2012. 2740. számú eseti döntését, amelyben egy óvónőnek, akit a szülők levelükben kecskének neveztek, s olyan emberként jellemeztek, aki negatív, az önfegyelemre képtelen, a dolgozói közösséget rombolja és stressz-helyzetet teremt 300 000 Ft, valamint a BDT2013. 2941. szám alatt publikált eseti döntését, amelyben egy felperesnek, akit az alperes valótlannal magánokirat-hamisítást, csalást és hamis tanúzásra felhívást elkövető személynek nevezett, illetőleg szexuális irányultságára gúnyos felhangú megjegyzést tett, szintén 300 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítést ítelt meg.

Az ítéletábra a fellebbezésben írtakkal kapcsolatban kiemeli, hogy a Ptk. 339. §-ának (2) bekezdésében foglaltak - miszerint a bíróság a kárért felelős személyt rendkívüli méltánylást érdemlő körülmények alapján a felelősség alól részben mentesítheti - nem alkalmazhatóak, ha a kártérítést (kárpótlást) becsléssel kell megállapítani (általános kártérítés, nem vagyoni kárpótlás), mert a becslés magában foglalja az említett szakaszban foglalt jogelv alkalmazását. /Lásd: Eörsi Gyula: A kártérítés általános szabályai. In: Eörsi Gyula - Gellért György (szerk.): A Polgári Törvénykönyv magyarázata. Második kötet. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Budapest, 1981, 1554. o./

Megjegyzzi, hogy az alperes számára rendelkezésre áll a részletfizetés engedélyezése iránti kérelem előterjesztése.

Nem találta alkalmazhatónak a Ptk. 84. §-ának (2) bekezdésében írtakat sem - amely szerint ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a felróható magatartás súlyosságával, a bíróság a jogsértőre közérdekű célra fordítható bírságot is kiszabhat -; a személyhez fűződő jogok sérelme esetén közérdekű célra fordítható bírságot ugyanis akkor lehet kiszabni, ha a kártérítés címén megítélhető összeg nem áll arányban a

felróható magatartás súlyával, továbbá ha azt a társadalom rosszállásának a nyomatékos kifejezése és a hasonló jellegű cselekményekkel szembeni visszatartó erő fokozása indokolja (a Bírósági Határozatok c. folyóiratban BH1982. 236. szám és BH1991. 353. szám alatt közzétett eseti döntések). Alkalmazási körét a BH2003. 150. szám alatt közzétett eseti döntés mutatja talán a legtisztábban: ebben az ügyben a Legfelsőbb Bíróság - a hátrányos megkülönböztetés gyakorisága miatt - közérdekű bírságot szabott ki egy sörözőt üzemeltető alperessel szemben, aki a faluban lakók közül a roma származású személyek kiszolgáltatását megtagadta.

Miután a törvényszék által megállapított nem vagyoni kártérítési összegek teljes mértékben igazodnak a jogsértő magatartás súlyához és az alperesi vétkesség fokához is, ezért a közérdekű bírság alkalmazása fel sem merülhetett.

Mindezekre tekintettel az ítélet tábla az első fokú ítéletet a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárási költséget - amely a fellebbezési illetékből és felpereseket képviselő ügyvéd munkadíjából áll - a fellebbezési illeték vonatkozásában Itv. 39. §-ának (1) bekezdése és 46. §-ának (1) bekezdése alapján személyenként 48 000 Ft-ban, míg a felpereseket képviselő ügyvéd munkadíja tekintetében a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-ának (3) és (5) bekezdési alapján (a képviselő által előterjesztett fellebbezési ellenkérelem munka- és időigényességére, valamint arra is figyelemmel, hogy azt a jogi képviselő nem felperesenkénti bontásban készítette el) a minimum összegben, 5 000 Ft-ban állapította meg.

A másodfokú eljárási költség viselése felől a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése és az Itv. 74. §-ának (3) bekezdése alapján alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) 13. §-ának (2) bekezdése, valamint 15. §-ának (3) bekezdése alapján határozott és az alperest 96 000 Ft fellebbezési illeték állam javára, illetve 5 000 Ft másodfokú perköltség felperesek részére történő megfizetésére kötelezte.

A teljesítési határidő a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapul.

Debrecen, 2014. szeptember 5.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Bakó Pál s.k. bíró, Dr. Pribula László s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő